

EEE 1604/25

TERVEZET – KÖVETKEZTETÉSEK

Tárgy: Az EGT-Tanács 60. ülése (Brüsszel, 2025. május 21.)

Az EGT-Tanács hatvanadik ülésére május 21-én került sor Brüsszelben, Michał Baranowski, Lengyelország Gazdaságfejlesztési és Technológiai Minisztériumának helyettes államtitkára elnökletével, aki az Európai Unió Tanácsának elnökségét képviselte. Az ülésen részt vett Sabine Monauni, Liechtenstein külügyminisztere, környezetvédelmi és kulturális minisztere; Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, Izland külügyminisztere; valamint Espen Barth Eide, Norvégia külügyminisztere, továbbá részt vettek az Európai Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat képviselői.

Az EGT-Tanács tagjai megvitatták az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (EGT-megállapodás) általános működését, és irányadó vitát tartottak a gazdasági biztonságról és az EGT-ről.

Ukrajna

1. Az EGT-Tanács tagjai a lehető leghatározottabban elítélték Oroszország indokolatlan, provokáció nélkül indított és jogellenes agressziós háborúját, és hangsúlyozták, hogy rendíthetetlenül támogatják Ukrajna függetlenségét, és a nemzetközileg elismert határain belüli szuverenitását és területi integritását. Az EGT-Tanács tagjai felszólították az Oroszországi Föderációt, hogy haladéktalanul és feltétel nélkül vonja ki az összes csapatát és katonai felszerelését Ukrajnának a nemzetközileg elismert határain belüli teljes területéről. Az EGT-Tanács tagjai kijelentették továbbá, hogy támogatják az átfogó, igazságos és tartós békét, amely a nemzetközi jogon – többek között az Egyesült Nemzetek Alapokmányán – alapul, és összhangban van Ukrajna békeformulájának alapelveivel és célkitűzéseivel. Az EGT-Tanács tagjai sajnálattal állapították meg, hogy az Ukrajna elleni, jelenleg is zajló orosz agressziós háború folytatódó hatást gyakorol a belső piac működésére. Elismerésüket fejezték ki amiatt, hogy az összes EGT-tag EFTA-állam csatlakozott az Oroszországi Föderációval szembeni uniós nyilatkozatokhoz és korlátozó intézkedésekhez, és méltatták, hogy az EGT-tag EFTA-államok az EU-val és tagállamaival párhuzamosan további intézkedéseket is hoztak az orosz katonai agresszióval szembeni fellépés érdekében, ami az EU és az EGT-tag EFTA-államok közötti kiváló és szoros partnerség bizonyítéka.
2. Az EGT-Tanács tagjai hangsúlyozták az olyan egyetemes, általános és alapvető európai elvek és értékek védelmének fontosságát, mint a demokrácia, az emberi jogok, a jogállamiság, valamint az ENSZ Alapokmányában foglalt elvek. Az EGT-Tanács tagjai kiemelték továbbá a nemzetközi szabályokon alapuló rend, valamint a nemzetközi jog – többek között a nemzetközi humanitárius jog – betartásának védelme iránti elkötelezettségüket.

Együttműködés az EGT-ben

3. Az EGT-Tanács hangsúlyozta az EGT-megállapodás folytatódó és növekvő jelentőségét, mint amely az EU és az EGT-tag EFTA-államok közötti kapcsolatok egyik fő alapja, és kiemelte a megállapodás kétpilléres szerkezetének fontosságát.

Megállapította, hogy az EGT-tag EFTA-államok a bizottságokban, szakértői csoportokban, tanulmányokban és ügynökségekben való részvételük, valamint észrevételeik benyújtása útján konstruktívan hozzájárulnak az EGT-vonatkozású uniós jogszabályokkal és programokkal kapcsolatos döntés-előkészítési folyamathoz.

4. Az EGT-Tanács elismerte továbbá az EFTA Felügyeleti Hatóság és az Európai Bizottság ahhoz való konstruktív hozzájárulását, hogy az EGT-megállapodásnak való megfelelést valamennyi EGT-tagállamban figyelemmel kísérik. Az EGT-Tanács hangsúlyozta annak fontosságát, hogy az EGT-tag EFTA-államok miniszterei meghívást kapjanak az uniós elnökségek által szervezett olyan nem hivatalos uniós miniszteri találkozókra és miniszteri konferenciákra, amelyek relevánsak ezen államoknak a belső piacon való részvétele szempontjából. Elismerését fejezte ki a jelenlegi lengyel elnökségnek és a soron következő elnökségeknek e gyakorlat folytatásáért.

5. Az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy a jól működő belső piac Európa-szerte fontos szerepet játszik a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés feltételeinek előmozdításában. Emlékeztetett arra, hogy a négy szabadság, valamint az egyenlő és tisztességes versenyfeltételek milyen előnyökkel járnak a vállalkozások számára, rámutatva arra, hogy a belső piac szabályai elősegítik az innovációt, a versenyképességet és a kereskedelmet.

6. Az EGT-Tanács egyetértett abban, hogy tovább kell erősíteni az EGT-megállapodással és a polgárok és a vállalkozások számára e megállapodásban gyökerező előnyökkel kapcsolatos kommunikációt. Hangsúlyozta, hogy minden szerződő félnek érdeke, és a belső piac megfelelő működése szempontjából is előnyös lenne, hogy EGT-szerte minden szinten ismertebbé váljon az EGT-megállapodás tartalma.

Az EGT-Tanács ezért arra buzdította az EGT-államokat, hogy gondoskodjanak az EGT-megállapodással kapcsolatos információk könnyű és egyszerű hozzáférhetőségéről.

7. A parlamenti együttműködés, valamint a gazdasági és szociális partnerek közötti együttműködés fontos szerepének tudatában az EGT-Tanács nyugtázta az EGT Parlamenti Vegyes Bizottság azon állásfoglalását, amelyet 2024. november 22-én Oslóban fogadott el az EGT Vegyes Bizottságnak az EGT-megállapodás 2023. évi működéséről szóló éves jelentéséről.

Politikai párbeszéd

8. Az EGT-Tanács megállapította, hogy az EU és az EGT-tag EFTA-államok közötti szoros partnerség a legjobb garancia valamennyi fél hosszú távú jólétére és a stabilitásra. E szoros partnerség hozzájárult a békére, a demokráciára, a jogállamiságra és az emberi jogokra épülő Európa megteremtéséhez. Az EGT-Tanács üdvözölte az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője, valamint Izland, Liechtenstein és Norvégia külügyminiszterei közötti, miniszteri szinten folytatott politikai párbeszédet, amelynek keretében a résztvevők nem hivatalos véleménycserét tartottak a közös érdekű aktuális külpolitikai kérdésekről, mint például a transzatlanti kapcsolatok, Ukrajna / Oroszország, az Északi-sarkvidék és a Közel-Kelet, hangsúlyozva annak fontosságát, hogy a jövőben is meghívjanak tisztviselőket az EGT-tag EFTA-államokból az EU Tanácsa munkacsoportjainak üléseihez kapcsolódóan tartott politikai párbeszédre. Az EGT-Tanács üdvözölte az EGT-n belüli kül- és biztonságpolitikai együttműködés megerősítéséről szóló, a főképviselő, valamint Izland, Liechtenstein és Norvégia külügyminiszterei által a politikai párbeszédük alkalmával aláírt együttes nyilatkozatot.

Az EGT-vonatkozású uniós jogi aktusok beépítése az EGT-megállapodásba

9. Tudomásul véve az EGT Vegyes Bizottságnak az elért eredményekről szóló jelentését, az EGT-Tanács méltatta a Vegyes Bizottság által az EGT-megállapodás további sikeres és megfelelő működésének biztosítása érdekében végzett munkát.

10. Az EGT-Tanács nyugtázta az EGT-megállapodásba beépítendő uniós jogi aktusok számának csökkentésére irányuló, folyamatban lévő munkát, továbbá elismerte, hogy 2024-ben és 2025-ben az uniós intézmények és az EGT-tag EFTA-államok közös erőfeszítéseinek eredményeképp jelentős előrelépés történt. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy a hátralék még mindig nagy, és rámutatott, hogy további erőfeszítéseket kell tenni, valamint fenn kell tartani a szoros együttműködést a régóta lezáratlan ügyekben a jogbiztonságnak és az egységességnek az EGT-n belüli biztosítása érdekében. Az EGT-Tanács hangsúlyozta továbbá annak fontosságát, hogy az uniós vívmányokat időben átültessék a nemzeti jogrendszerekbe.

Gazdasági biztonság és a belső piac versenyképessége

11. Az EGT-Tanács elismerte, hogy a nemzetközi kereskedelem jelenleg kihívásokkal szembesül a globális ellátási láncokra nehezedő nyomás miatt, és újlag megerősítette a nyitott, tisztességes és fenntartható kereskedelem és a szabályokon alapuló kereskedelmi kapcsolatok iránti elkötelezettségét.
12. Az EGT-Tanács kiemelte továbbá, hogy a belső piac fontos szerepet játszik Európa versenyképességének, gazdasági biztonságának, rezilienciájának, élelmezésbiztonságának, ipari megújulásának, reziliens technológiai vezető szerepének és üzleti helyszínként meglévő vonzerejének biztosításában. Az EU-nak és az EGT-tag EFTA-államoknak továbbra is közös érdeke a jól működő belső piac biztosítása és az egyenlő versenyfeltételek fenntartása mind globálisan, mind a belső piacon belül, miközben új szakpolitikákat és kezdeményezéseket alakítanak ki a globális és geopolitikai kihívások kezelésére az olyan területeken, mint a globális verseny, az éghajlatváltozás, a kettős átállás, a stratégiai függőségek és az ellátási láncok kockázatai a stratégiai ágazatokban.
13. Az EGT-Tanács kiemelte annak fontosságát, hogy innováció- és vállalkozásbarát környezetet biztosítsanak a versenyképesség EGT-szerte történő erősítése érdekében, és megállapította, hogy csökkenteni kell az érzékeny ágazatokban a stratégiai függőségeket, valamint egyszerűsíteni kell a szabályozási folyamatokat.

14. Az EGT-Tanács hangsúlyozta az EU és az EGT-tag EFTA-államok közötti szoros együttműködés jelentőségét annak érdekében, hogy növeljék a gazdasági biztonságot, a rezilienciát, valamint, hogy a kínálat diverzifikálása és a belső piacon a gyártási kapacitások kiépítése révén biztosítsák és megerősítsék az ellátási láncokat, különösen a nulla és alacsony kibocsátású technológiák területén – összhangban a Párizsi Megállapodás szerinti első globális értékelés 28. pontjával –, továbbá a csipek és a kritikus fontosságú nyersanyagok területén. Az EGT-n belüli gazdasági biztonság fókuszában a következőknek kell állniuk: az EGT egésze versenyképességének előmozdítása és a közös gazdasági biztonsági kockázatokkal szembeni védelem biztosítása, valamint a többi, közös érdekekkel rendelkező országgal való partnerség előmozdítása.
15. Az EGT-Tanács elismerte, hogy a 2024–2029-es időszakra szóló uniós stratégiai menetrend megfelelő válaszokat adott az EGT-államok közös kihívásaira. Üdvözölte az olyan mélyebb és reziliensebb belső piac kialakítására irányuló erőfeszítéseket, amelyben támogatják a kulcsfontosságú jövőbeli technológiákat és biztosítják Európa hosszú távú versenyképességét, valamint üdvözölte az Európa erejének és biztonságának megőrzésére irányuló erőfeszítéseket.

Éghajlatváltozás, biológiai sokféleség és a zöld átállás

16. Az EGT-Tanács egyetértett abban, hogy a fenntartható, szociálisan méltányos, klímasemleges és környezetbarát jövőbe való átmenet biztosításához továbbra is magas ambíciószintre, kollektív erőfeszítésekre és sürgős fellépésre van szükség. Felszólított arra, hogy az energiarendszerekben igazságos, szervezett és méltányos módon, az 1,5 °C-os pályához igazodva valósítsák meg a fosszilis tüzelőanyagokról való átállást, és ebben a kritikus évtizedben gyorsítsák fel a lépéseket, hogy 2050-re – a tudományos ismeretekkel összhangban – el lehessen érni a nettó zéró üvegházhatásúgáz-kibocsátást. Ismételten sürgette továbbá, hogy 2030-ig globális szinten növeljék háromszorosára a megújulóenergia-kapacitást és kétszeresére az energiahatékonyság-javító intézkedések átlagos éves ütemét, valamint hogy gyorsítsák fel a kibocsátásmentes, illetve alacsony kibocsátású technológiák bevezetésének ütemét. Üdvözölte a tisztaipar-megállapodás közzétételét, amelynek célja, hogy hozzájáruljon az európai ipar dekarbonizációjához és versenyképességéhez. Az EGT-Tanács elismerte továbbá a biztonságos, megfizethető és fenntartható energiaellátás, valamint az európai energetikai infrastruktúra hibrid és egyéb fenyegetésekkel szembeni védelmének fontosságát. Az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy egy a dekarbonizációra és a versenyképességre vonatkozó átfogó stratégiának kiszámíthatóságot kell biztosítania az ipar számára, és arra kell törekednie, hogy Európába vonzza, bővítse és megtartsa a vállalkozásokat.

17. Az EGT-Tanács elismerte, hogy Oroszország Ukrajna elleni jogellenes, teljes inváziója káros hatást gyakorol az európai energiaágazatra, és nyugtázta az Európai Bizottság REPowerEU tervének végrehajtása terén elért eredményeket, amely terv célja az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése. Tudomásul vette különösen a REPowerEU tervben meghatározott megemelt célkitűzéseket, és elismerte, hogy fontos ezek megvalósítása, adott esetben akár a regionális együttműködési formák megerősítése révén.
18. Az EGT-Tanács kiemelte egyrészt a szén-dioxid-árzás kulcsfontosságú szerepét a zöld átállásban, másrészt hangsúlyozta az EU és az EGT-tag EFTA-államok közötti, folytatódó együttműködés kulcsfontosságú szerepét az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer fejlesztésében. Üdvözölte az EGT-tag EFTA-államoknak az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusba való bevonására irányuló, folyamatban lévő munkát. Az EGT-Tanács aláhúzta továbbá, hogy hatékony intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy biztosított legyen a kibocsátási adatok hitelessége, és folytatódjanak a harmadik országbeli adatok megbízhatóságának biztosítására irányuló erőfeszítések.
19. Mivel a közlekedés jelentős kibocsátási forrás Európában, az EGT-Tanács ismételten nyomatékosította, hogy az EGT-államoknak együtt kell működniük a fenntartható, versenyképes és reziliens közlekedési ágazat kialakítása érdekében. Üdvözölte az „Irány az 55%!” intézkedéscsomagban szereplő, a közlekedési ágazat zöld átállítására vonatkozó célkitűzéseket és jogi aktusokat. Az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy az EGT-ben fenntartható közlekedési módokat és fenntartható üzemanyagokat kell használni, miközben fenn kell tartani a távoli területek – köztük a szigetállamok – összeköttetéseit és az igazságos átmenetet. Ezen túlmenően létfontosságú a vasúti kapacitás javítása és a közúti árufuvarozás kibocsátásának csökkentése, ezért az EGT-Tanács nyugtázta a zöld árufuvarozásra vonatkozó csomagban foglalt javaslatokat. Az EGT-Tanács üdvözölte, hogy nagyobb hangsúlyt kap a zöld hajózás és a zöld légi közlekedés, beleértve a fenntartható üzemanyagokat, valamint repülőtéri és kikötői infrastruktúrákat is.

20. Az EGT-Tanács kifejezésre juttatta, hogy teljes mértékben elkötelezett az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések fokozása, a fenntartható energetikai átállás, valamint amellet, hogy versenyképességünk növelése érdekében továbbra is megvédje természeti világunkat és minden területen fellendítse körforgásos gazdaságunkat. Az EGT-Tanács kiemelte az EU és az EGT-tag EFTA-államok közötti folytatódó szoros együttműködés fontosságát az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célértékeik és célkitűzéseik elérése érdekében, valamint hangsúlyozta a Párizsi Megállapodásban foglalt célkitűzések fenntartásának fontosságát. Az EGT-Tanács egyetértett abban, hogy alapvető fontosságú kezelni a biológiai sokféleség csökkenését, és megjegyezte, hogy ennek létfontosságú része az EU szennyezőanyag-mentességi célkitűzése, valamint az az együttműködés, amely egy tisztább Európa és a toxikus anyagoktól mentes környezet megteremtésére irányul. Az EGT-Tanács hangsúlyozta a körforgásos gazdaság területére vonatkozó szabályok összehangolásának jelentőségét.
21. Felismerve, hogy az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése globális kihívás, az EGT-Tanács újlag megerősítette, hogy teljes mértékben elkötelezett az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének, a Párizsi Megállapodásnak és a biológiai sokféleségre vonatkozó kunming-montreali keretnek mint az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése elleni globális fellépést irányító alapvető multilaterális kereteknek a végrehajtása mellett. Szem előtt tartva az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezményével összefüggésben tartott COP28 és COP29 eredményeit, az EGT-Tanács nyomatékosította, hogy továbbra is fontos a Párizsi Megállapodásban vállalt megnövelt globális ambíciószint. E célból az EGT-Tanács különösen fontosnak tartotta, hogy a Beleben tartandó COP30 előtt valamennyi fél közölje nemzetileg meghatározott hozzájárulásait, amelyeknek összhangban kell állniuk a Párizsi Megállapodás 1,5 °C-os hőmérsékleti célkitűzésével, valamint a COP28 keretében végzett globális értékelés eredményével, amely elismeri az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mélyreható, gyors és tartós csökkentésének szükségességét. Az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy az országoknak meg kell határozniuk a nettó zéró üvegházhatásúgáz-kibocsátásra vonatkozó célkitűzéseiket és/vagy fel kell gyorsítaniuk azok elérését, és ambiciózus párbeszédet kell folytatniuk a hasonlóan gondolkodó kulcsfontosságú partnerekkel. Az EGT-Tanács tudomásul vette továbbá Európa azon törekvését, hogy megtartsa vezető szerepét a biológiai sokféleséggel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítésében, ideértve mindenképp a biológiai sokféleségről szóló Kunming-Montreal megállapodásban foglaltakat. Szem előtt tartva a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény részes felei 16. konferenciájának eredményét, az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy valamennyi félnek naprakésszé kell tennie vagy felül kell vizsgálnia a biológiai sokféleséggel kapcsolatos nemzeti stratégiáit és cselekvési terveit annak érdekében, hogy sürgősen kezelni lehessen a biológiai sokféleség csökkenésének közvetlen és közvetett mozgatórugóit.

A digitális transzformáció

22. Az EGT-Tanács kiemelte, hogy a digitális korban a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének, a szerkesztői függetlenségnek és az újságíróknak a védelme alapvető fontosságú a jól működő demokratikus társadalom szempontjából, csakúgy, mint a vonatkozó uniós jogszabályokban – többek között a független média támogatásával és finanszírozásával kapcsolatban – meghatározott alapvető értékek tiszteletben tartása.
23. Az EGT-Tanács hangsúlyozta annak fontosságát, hogy az EGT-államok szorosan együttműködjenek a versenyképes, méltányos és reziliens digitális transzformáció biztosítása, valamint annak érdekében, hogy Európa globális vezető szereplővé váljon a stratégiai digitális technológiák terén. Kiemelte továbbá, hogy a digitális infrastruktúra és szolgáltatások integritásának és rezilienciájának a megőrzése alapvető fontosságú demokratikus társadalmaink védelméhez és európai értékeink érvényre juttatásához.
24. Az EGT-Tanács – megállapítva, hogy fel kell gyorsítani a mesterséges intelligencia elterjedését az ipar, valamint a kis- és középvállalkozások körében, továbbá az emberek és a bolygó javát szolgáló inkluzív és fenntartható mesterséges intelligenciáról szóló, 2025. február 11-én Párizsban elfogadott nyilatkozattal összhangban – támogatta a mesterséges intelligencia alkalmazásának ösztönzésére irányuló, javasolt stratégiát, és felszólított arra, hogy szorosan vonják be az EGT-államok hatóságait, iparát és civil társadalmát a stratégia végrehajtásába. Ezenkívül, az adatok társadalmi és innovációs értékének maximalizálása érdekében az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy további erőfeszítéseket kell tenni egy valódi Európai Adatunió létrehozása érdekében, többek között a hatályos jogszabályoknak való megfelelés egyszerűsítése és az adatkormányzás javítása révén.
25. Az EGT-Tanács nyomatékosította annak jelentőségét, hogy a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályt és a digitális piacokról szóló jogszabályt hamarosan beépítik az EGT-megállapodásba. Tudomásul véve a mesterséges intelligencia (MI) potenciális gazdasági, környezeti és társadalmi előnyeit, az EGT-Tanács elismerte továbbá annak fontosságát, hogy a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály révén közös szabályozási keretet hozzanak létre az MI-re vonatkozóan Európában, valamint hogy biztosítsák, hogy a belső piacon forgalomba hozott és az EGT-ben használt MI-rendszerek biztonságosak, megbízhatóak és etikusak legyenek, továbbá tiszteletben tartsák az alapvető jogokat, az európai értékeket és az etikai elveket.

26. Az EGT-Tanács megjegyezte, hogy fontos megerősíteni a kiberbiztonságot, valamint megvédeni az embereket, az intézményeket és a kritikus infrastruktúrákat a hibrid fenyegetésekkel szemben. Üdvözölte a kórházak és az egészségügyi szolgáltatók kiberbiztonságára vonatkozó európai cselekvési tervről szóló bizottsági közleményt, valamint a kiberszolidaritásról szóló javasolt uniós jogszabályt, és felszólította az EGT-megállapodás szerződő feleit, hogy folytassák a szoros együttműködést a belső piac rezilienciájának növelése és a kiberfenyegetések megelőzése érdekében.
27. Az EGT-Tanács elismerte, hogy a csipekről szóló európai jogszabály keretében meg kell erősíteni az európai félvezető-ökoszisztémát, mégpedig az ellátási láncok diverzifikálása, a technológiai vezető szerep fenntartása és a gyártási kapacitás fejlesztése révén.
28. Az EGT-Tanács üdvözölte a 910/2014/EU rendeletnek az európai digitális személyazonossági keret létrehozása tekintetében történő módosításáról szóló (EU) 2024/1183 rendeletet, amely a határokon átnyúló tranzakciók biztonságosabbá tétele érdekében javítja a digitális személyazonosság jelenlegi keretének hatékonyságát, és kiterjeszti annak előnyeit a magánszektorra.

A szociális dimenzió

29. Az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy az EGT-megállapodás fontos szociális dimenzióval is rendelkezik, amely a munkajoggal, a munkahelyi egészséggel és biztonsággal, valamint a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdésekre terjed ki. Az EGT-Tanács elismerte a méltányos és jól működő munkaerőpiacoknak és szociális jóléti rendszereknek, a munkaerőpiaci részvétel növelésének, valamint a készségek és a munkaerőpiaci igények megfelelő összehangolásának a fontosságát, mivel ezek elengedhetetlenek a méltányos, zöld és digitális transzformáció megvalósításához és a belső piac versenyképességének megerősítéséhez.
30. Hangsúlyozva a szociális védelem, az esélyegyenlőség és a méltányos munkafeltételek biztosításának a fontosságát, az EGT-Tanács üdvözölte a szociális jogok európai pillérének – vagyis a befogadóbb, reziliensebb és versenyképesebb Európát célzó keretrendszernek – a végrehajtása terén elért eredményeket.

Együtműködés az egészségügy területén

31. Az EGT-Tanács figyelmet fordított a Covid19-világjárvány során az EGT-ben az egészségügyi szükséghelyzetekre való felkészültség és reagálás kapcsán levont stratégiai tanulságokra. A belső piac integritásának és az EGT-megállapodás zökkenőmentes működésének biztosítása továbbra is alapvető fontosságú e tekintetben.
32. Az EGT-Tanács kiemelte az európai egészségügyi unió kialakításának fontosságát, és kijelentette, hogy várakozással tekint az EU és az EGT-tag EFTA-államok közötti szorosabb együttműködés elé az egészségügyi felkészültség és reagálás terén. Az EGT-Tanács nyugtázta továbbá a kritikus fontosságú gyógyszerekről szóló rendeletre irányuló javaslatot, amelynek az a célja, hogy lehetővé tegye reziliensebb ellátási láncok kialakítását, és megerősítse az európai gyártási kapacitásokat. Az EGT-Tanács szintén kijelentette, hogy várakozással tekint az uniós gyógyszerészeti jogszabályok reformja terén megvalósítandó olyan további előrehaladás elé, amely kiterjed a biztonságos, hatékony és megfizethető gyógyszerekhez való, időben történő és méltányos hozzáférésre, a gyógyszerellátás biztonságára, valamint az európai kutatás, beruházás, fejlesztés és gyógyszergyártás számára vonzó és innovációbarát környezet megteremtésére, továbbá nyugtázta az antimikrobiális rezisztenciával kapcsolatos intézkedéseket.
33. Az EGT-Tanács kiemelte, hogy meg kell erősíteni a gondozással és a mentális egészséggel kapcsolatos uniós intézkedéseket, és tovább kell javítani az egészségügyi rendszerek képességeit és rezilienciáját – ideértve az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát –, különösen azokon a területeken, ahol a világjárvány nyomán hiányosságokra derült fény.

Uniós programok és ügynökségek

34. Elismerve, hogy az uniós programok hozzájárulnak a zöldebb, digitálisabb és reziliensebb Európa kiépítéséhez, az EGT-Tanács hangsúlyozta annak fontosságát, hogy az EGT-tag EFTA-államok a 2021–2027-es időszakban számos uniós programban részt vegyenek, és méltatta a programokhoz való jelentős pénzügyi hozzájárulásukat.

35. Az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy az EGT-megállapodás 78. cikke kimondja, hogy a Szerződő Feleknek meg kell erősíteniük és ki kell terjeszteniük az együttműködést több, a négy alapszabadságon kívül eső területen is. Az EGT-tag EFTA-államok számára hozzáférést kell biztosítani azon programok valamennyi részéhez, amelyekben részt vesznek. Az EGT-Tanács rámutatott a kutatásbiztonság fokozásának fontosságára, és felszólította a feleket, hogy szorosan működjenek együtt e tekintetben, többek között kockázatkezelési és egyéb megfelelő intézkedések alkalmazása révén. A megállapodás annak valamennyi tagja számára egyenlő jogokat és kötelezettségeket biztosít, a megfelelő működéséhez pedig elengedhetetlen, hogy ezeket az elveket tiszteletben tartsák. Az EGT-Tanács különösen arra ösztönözte az összes európai és nemzeti szintű végrehajtó szervet, hogy EGT-szerte terjesszék és népszerűsítsék a partnerségben rejlő lehetőségeket, továbbá biztosítsák, hogy az uniós programokban való részvétel során valamennyi szereplő teljes mértékben tisztában legyen az EGT-tag EFTA-államok jogaival és kötelezettségeivel.
36. Az EGT-Tanács rámutatott, hogy az űripár területén folytatott széles körű együttműködés elengedhetetlen Európa ipari bázisának megerősítéséhez, valamint a belső piac integritásának és megfelelő működésének megőrzéséhez. Nyugtázta az EGT-tag EFTA-államoknak a biztonságos konnektivitási programban való részvételéről folyó tárgyalásokat.
37. Az EGT-Tanács – a többéves pénzügyi keretről a közeljövőben uniós szinten folytatandó tárgyalások eredményeinek befolyásolása nélkül – folyamatos párbeszédre szólított fel a 2027 utáni programozási időszak előkészítéséről annak biztosítása céljából, hogy az új programrendeleteket mielőbb beépítsék az EGT-megállapodásba, figyelembe véve, hogy az EGT-tag EFTA-államok részvétele az EGT-megállapodás rendelkezéseiből következik. Az EGT-Tanács kiemelte továbbá, hogy az EGT-megállapodással összhangban fontos biztosítani a szoros együttműködést az EGT-tag EFTA-államok és az Európai Unió között a jövőbeli uniós programok kialakítása során.
38. Az EGT-Tanács hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló uniós csomagot a közeljövőben beépítsék az EGT-megállapodásba a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemhez való hozzájárulás érdekében.

Pénzügyi mechanizmusok

39. Az EGT-Tanács emlékeztetett arra, hogy az EGT-megállapodás előírja az EGT-tag EFTA-államok részvételét a belső piacon, és ezzel összefüggésben arra is emlékeztetett, hogy az EGT-tag EFTA-államok – az EGT-megállapodás 115. cikkével összhangban, az EGT-megállapodás összes szerződő fele közötti kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok folyamatos és kiegyensúlyozott megerősítésének előmozdítása érdekében – az EGT-n és a Norvég Finanszírozási Mechanizmuson keresztül a szerződő felek javára hozzájárulnak az EGT-n belüli társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek csökkentéséhez.
40. Az EGT-Tanács üdvözölte az Izland, Liechtenstein, Norvégia és az EU közötti, a 2021. május és 2028. április közötti időszakra vonatkozó EGT Finanszírozási Mechanizmusról szóló megállapodás, valamint a Norvégia és az EU közötti, a 2021. május és 2028. április közötti időszakra vonatkozó Norvég Finanszírozási Mechanizmusról szóló megállapodás végrehajtását és ideiglenes alkalmazását, és kijelentette, hogy várakozással tekint a megerősítési folyamat lezárása és a két megállapodás hatálybalépése elé.
41. Az EGT-Tanács kijelentette, hogy – a 2021. május és 2028. április közötti időszakra vonatkozó finanszírozási mechanizmusok sikeres végrehajtása céljából – várakozással tekint az EGT-tag EFTA-államok és az összes kedvezményezett állam közötti kétoldalú egyetértési megállapodások és programmegállapodások annak érdekében történő gyors megkötése elé, hogy világos keretet és ütemtervet határozzanak meg az alapok hatékony és időben történő végrehajtásához, ami hozzá fog járulni a következő elfogadott tematikus prioritásokhoz: európai zöld átállás, demokrácia, jogállamiság és emberi jogok, valamint társadalmi befogadás és reziliencia.
42. Az EGT-Tanács hangsúlyozta, hogy a Szerződő Feleknek a 38D. jegyzőkönyv 10. cikkére figyelemmel felül kell vizsgálniuk az Európai Gazdasági Térségen belüli gazdasági és szociális egyenlőtlenségek kezelésének szükségességét, és ezen értékelés alapján – jóval a 2021 és 2028 közötti időszakra vonatkozó finanszírozási mechanizmusok lezárulása előtt – meg kell kezdeniük a jövőbeli tárgyalásokat a következő finanszírozási mechanizmusokról annak érdekében, hogy elkerüljék a végrehajtás terén felmerülő hiányosságokat, és lehetővé tegyék a jövőbeli finanszírozási terv hatékony és eredményes programozását.

Halászat, valamint a halak és halászati termékek piacra jutása

43. Az EGT-Tanács nyugtázta az EU Izlanddal és Norvégiával kötött kétoldalú megállapodásaihoz csatolt két azon kiegészítő jegyzőkönyv végrehajtását és ideiglenes alkalmazását, amelyek 2028 áprilisáig vámkontingenseket határoznak meg az ezen országokból származó egyes halak és halászati termékek uniós piacra történő behozatalára vonatkozóan.
44. Az EGT-Tanács megerősítette továbbá az EGT-megállapodásnak a halak és egyéb tengeri termékek kereskedelméről szóló 9. jegyzőkönyvében foglalt kötelezettségvállalásokat.
45. Az EGT-Tanács tagjai hangsúlyozták a halászati kérdésekben folytatott konstruktív együttműködés nagy jelentőségét, amely együttműködésnek kiegyensúlyozottnak és kölcsönösen előnyösnek kell lennie, különösen a közös érdekű állománnyal való fenntartható gazdálkodás tekintetében.
46. Az EGT-Tanács tagjai elismerték egyrészt azt, hogy fontos továbbra is foglalkozni a lezáratlan halászati politikai kérdésekkel, másrészt pedig azt, hogy a halászati gazdálkodás terén fontos kétoldalú párbeszédet folytatni az EU és az egyes EGT-tag EFTA-államok között.

Mezőgazdasági kereskedelem

47. Az EGT-Tanács emlékeztetett a szerződő feleknek az EGT-megállapodás 19. cikkével összhangban tett kötelezettségvállalására, és felszólította a feleket, hogy folytassák a párbeszédet a mezőgazdasági termékek kereskedelmére vonatkozó feltételek felülvizsgálata érdekében, hogy saját agrárpolitikájuk keretében fokozatosan liberalizálják a kereskedelmet. Az EGT-Tanács arra ösztönözte a szerződő feleket, hogy az EGT-megállapodáshoz csatolt 3. jegyzőkönyv 2. cikkének (2) bekezdése és 6. cikke keretében végezzenek új felülvizsgálatot a feldolgozott mezőgazdasági termékek kereskedelmi rendszerére vonatkozóan annak érdekében, hogy tovább ösztönözzék a kereskedelmet ezen a területen.